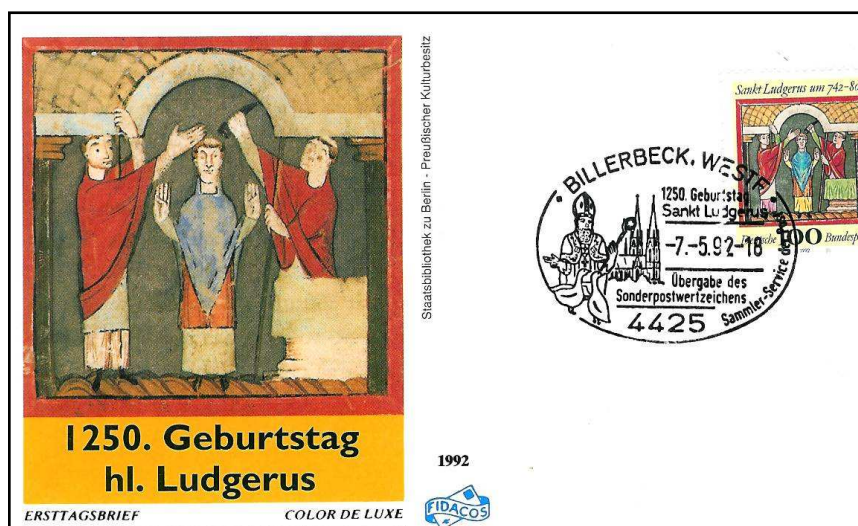

Sint Ludger, missionaris van eigen bodem

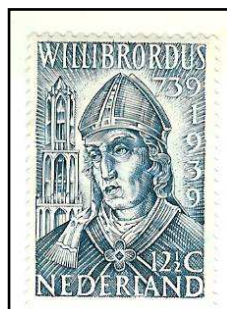
Op bezoek enige tijd geleden in Elburg, een historisch interessant stadje, kwamen we op onze wandeling langs een routewijzer: Ludgerusroute. Als liefhebbers van een fietstocht zo nu en dan, is de belangstelling op zo'n moment gewekt. Vele wandel- en fietsroutes in Nederland dragen de naam van historisch belangrijke personen, in dit geval Ludgerus. En waarom komen we zijn naam hier in Elburg tegen? Het bleek bij navraag dat Ludger in deze streek vereerd werd in de middeleeuwen en nog altijd vinden we de restanten van een kerkje naar hem vernoemd, en de genoemde route voert dan ook langs deze plek.

Wie is of was deze Ludgerus? In 1992 gaf de Duitse Post een zegel uit bij de herdenking van de geboorte van deze heilige, Sint Ludger, 1250 jaar geleden.

De zegel is een miniatuur uit een vita, een levensbeschrijving, nl. Vita Liudgeri auctore Altfriedo, die geschreven en verlucht is in het benedictijner klooster te Werden, waar Ludger als kind is binnengebracht. De afbeelding in de miniatuur herinnert aan de bisschopswijding van Ludgerus in 805, op aanbeveling van Karel de Grote. Op 26 maart 2009 werd de dood herdacht, 1200 jaar geleden, van deze vroege Nederlandse missionaris. De Nederlandse filatelie schonk geen aandacht aan dit overlijden van de eerste missionaris van eigen bodem.

Wie was nou deze Sint Ludger, die leefde op de grens van heidendom en christendom? Hij was een geboren Nederlander, uit een Friese familie, omstreeks 743 geboren in Zuilen, dat nu deel uitmaakt van Utrecht. Een bijzonder mens, die de grondslag van het christendom in de lage landen legde en er een duurzaam karakter aan gaf. Willibrordus geldt als de Angelsaksische missionaris die tot de kerstening van onze streken aanzette en dat ook vruchten droeg. En ook Bonifatius moeten we hier noemen, die eerder als de apostel van Duitsland wordt aangemerkt.

Ludgerus werd de opvolger van de Angelsaksische geloofsverkondigers. Hij wordt ook wel 'de voltooiër' genoemd. Hij kreeg onderwijs van Gregorius, het hoofd van de domschool in Utrecht. En hoger onderwijs ontving hij van Alcuin in York, waarmee weer benadrukt wordt hoezeer de

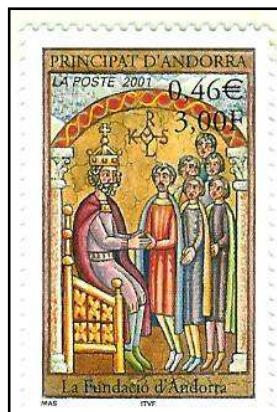
noordelijke Nederlanden vanuit Noord-Engeland het christendom hebben ontvangen. Na zijn terugkeer werd Ludgerus in de dom van Keulen tot priester gewijd op 7-7-777.
(Had men toen ook al gevoel voor bijzondere getallen en cijfers?)

De grens en de overgang naar de christelijke beschaving tijdens Ludger's leven wordt geïllustreerd in de legende van Ludger's moeder Liafburg, die bij de geboorte ternauwernood aan de dood ontsnapte. Als meisje moest zij na haar geboorte naar heidens gebruik gedood worden, voor zij de eerste voeding had gekregen. De legende verhaalt hoe een christelijke buurvrouw de lippen van het meisje met wat honing insmeerde, zodat haar moordenaars moesten afzien van deze heidense praktijk. Liafburg werd zo gered en zou de moeder worden van Nederlands eerste missionaris. Wij zouden nu de overgang naar het christendom als normale menselijkheid en beschaving beschouwen. Die verbinding is bij Ludger zeer sterk aanwezig. In zijn levensbeschrijving, zijn vita, wordt van hem verteld, dat hij graag speelde met schors bij gebrek aan papier, dat nog moest worden uitgevonden en inkt. Later zou hij de stimulator worden van het schrijven van boeken in het klooster. Hij zelf is ook aan het schrijven van teksten begonnen. Er bestaat een handschrift, dat aan hem wordt toegeschreven. Daarin komen de brieven van Paulus voor, een heilige, die Ludger zeer vereerde.

De dom van Münster werd door hem aan Paulus toegewijd, die keuze lag in die tijd niet zo voor de hand. Maar Paulus, die gedreven werd door een vurige ijver voor de Blijde Boodschap, sprak Ludger zeer aan. Zijn levend voorbeeld was Bonifatius, die, toen al een grijsaard, op hem veel indruk maakte door zijn vurige ijver voor het geloof, die hem later het leven kostte. Door zijn kerkelijke carrière was Ludger een ontwikkeld man geworden, die met het nieuwe geloof ook een nieuwe cultuur bracht. Hij werkte in zijn leven met Karel de Grote, die zijn Frankische Rijk uitbreidde tot de helft van het vroegere Romeinse Rijk. Karel voerde tijdens zijn bewind vernieuwingen door op allerlei gebied, hij stimuleerde een uitbreiding van de Romeinse liturgie, bevorderde het gebruik van het Latijn en hielp bij de totstandkoming van een eerste versie van het Gregoriaans, liet een nieuw schrift ontwerpen, het Karolingische minuskelschrift dat overal in zijn rijk de eenheid zeer bevorderde. Ludger kwam in zijn missie het beleid van

Karel tegen, en zette de samenwerking tussen Kerk en diens beleid voort.

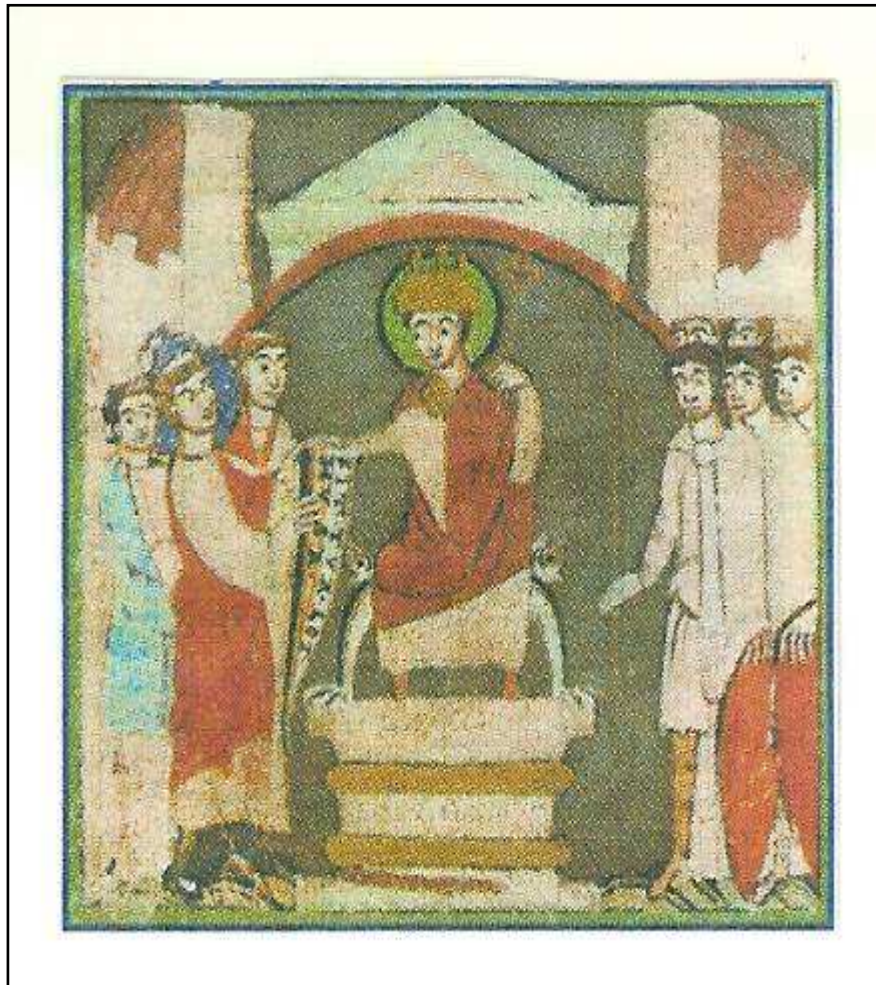

Karel bij de stichting van Andorra

Dit was al begonnen onder Willibrord met Pepijn van Herstal, de overgrootvader van Karel en diens zoon Karel Martel. De missionering raakte onmiskenbaar ook het politieke gebeuren. Ludger en zijn familie maakten de strijd mee tussen de Friezen, onder leiding van Radboud, en de Franken en die van de Saksen, die ook tegen de overheersing van de Franken en Karel waren.

Ludger was tijdens die stammenstrijd naar Italië uitgeweken en verbleef in het vermaarde klooster Monte. Karel de Grote riep hem terug om uit Westfalen de bekering van Friezen en Saksen te leiden. De keizer benoemde hem in 805 tot eerste bisschop van Mimigerneford dat door het monasterium later tot Münster werd gedoopt. Ludger stichtte de abdijen van

Werden (bij Essen) en Helmstedt en het vrouwenklooster Nottuln nabij Münster. Hij overleed op 26 maart 809 te Billerbeck. (Zie stempel op herdenkingsenvelop hierboven)

*Karel de Grote
verleent aan Sint
Ludger het
Brabantse klooster
Leuze,
uit een hs. uit 1100.*

*Literatuur :Sint-Ludger: tussen stam en evangelie, Katholiek Nieuwsblad, 20 maart 2009
Wikipedia encyclopedie .
Catalogus Handschriften onder de Loep, uitgave Gabriël.*

Joop Boots